



Hungary – Slovakia Cross-border Co-operation Programme 2007-2013 Magyarország – Szlovákiai Határon Átnyúló Program 2007 - 2013

Surface rainwater drainage in Ipolydamásd

Felszíni csapadékvíz elvezetés Ipolydamásdon HUSK/1001/2.1.1/0055

2.1.1 Vízgazdálkodás HUSK/1001/2.1.1 Vízgazdálkodás fejlesztése, árvízvédelem

A pályázati felhívás célja és háttere

A Magyarország - Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007. december 20- án, az Európai Bizottság C/2007/6488 határozata jóváhagyásával lépett életbe.

A program a 2004-2006-os programozási periódus kezdeményezéseit kívánja folytatni annak eredményeire támaszkodni. Ezért a lehetőségek széles körét kínálja annak érdekében, hogy elérje legfőbb célkitűzését, azaz biztosítsa a magyar-szlovák határmenti térség gazdasági és szociális integrációjának növekedését. Az ERFA támogatás olyan tevékenységek támogatását célozza, amelyek hozzájárulnak a magyar-szlovák határrégió

- ♦ gazdasági versenyképességének növeléséhez;
- ♦ az emberek és közösségek közötti társadalmi és kulturális koherencia növeléséhez;
- ♦ a határmenti térség elérhetőségének és információáramlásának javításához; és
- ♦ a természeti értékek védelméhez.

A pályázati felhívás átfogó célja a határrégió társadalmi-gazdasági és természeti környezetének fejlesztése a két tagállam helyi közösségei közötti fenntartható együttműködéshez szükséges feltételek megteremtése révén.

INTÉZKEDÉS 2.1 - KÖZÖS TEVÉKENYSÉGEK A TERMÉSZETI KÖRNYEZET VÉDELMEÉNEK ÖSZTÖNZÉSÉRE

Vízgazdálkodás

Ez az intézkedés jelen kiírás keretében a vízgazdálkodás témakörére szűkült, és főleg az árvizekkel és nagy kiterjedésű belvizekkel kapcsolatos tevékenységekre fókuszál.

Háttér

A határon átnyúló környezetvédelem azon területek közé tartozik, melyet bármely határtérség esetében csakis magas szintű együttműködés keretein belül lehet kezelni, közös stratégia kidolgozásával és összehangolt tevékenységek végrehajtásával.

A folyók (különös tekintettel a Dunára és az Ipolyra) a térséget kettéválasztó természetes határvonalak, de mellettük több kisebb-nagyobb folyó is átszeli a területet. Következésképpen a folyók védelme és az árvízvédelem közös érdek. A folyók szennyezettsége a térség egyes területein komoly problémát jelent, így kiemelt feladat a folyók további szennyezésének, károsításának elkerülése. Az árvízkezelésben végzett közös árvíz-megelőzési munkák folytatása, a vízelvezetés megoldása és az árvíz-előrejelző rendszerek továbbfejlesztése a víz- és folyószabályozás további fontos feladatai.

A beavatkozás várt eredményei:

- ♦ A felszíni vizek minőségének javulása
- ♦ Az árvízi kockázatok csökkenése

A projekt előzményeiről

Az Ipoly mentén fekvő, Szlovákiai és Magyarországi települések megállapodása alapján és Interreg – III.A - Huskva 01/259. pályázat keretében a főkedvezményezett, Szob város Önkormányzat belterületi csapadékvíz elvezetés korszerűsítési előtervét, továbbá az 5 partner Önkormányzat (Letkés, Kóspallag, Márianosztra, Ipolytölgyes, Ipolydamásd) egységes szemléletű csapadékvíz – elvezetési előtervének és tervdokumentációjának kidolgozásával az AQUA CONSTRUCT Zrt-t bízták meg. A tervdokumentáció tartalmazza a megvalósíthatósági tanulmányt, annak műszaki és gazdasági vizsgálatával.

Szintén INTERREG pályázati forrásból –a Szobi Kistérség Önkormányzatainak Többcélú Társulása segítségével- többek között az Ipolydamásd-Helemba közötti Ipoly-híd megtervezésre került, amelynek a megvalósítására a NIF Zrt. sikeresen pályázott a részére átadott tervek alapján.

A híd és a hozzá vezető út megépítéséhez nélkülözhetetlen a megfelelő infrastruktúrális ellátottság, így a felszíni vízelvezetés megléte.

A projekt Ipolydamásdon, a hátrányos helyzetű szobi kistérségben, a Közép-magyarországi régióban valósul meg. A kistérség, így a település is hátrányos helyzetű.

A célterület fejlesztésének legfontosabb tétje és kihívása, hogy miként lehet a kistérség és a település gazdasági teljesítőképességét a természeti és épített környezet meglévő értékeinek kihasználására alapozva, a természeti környezet és a technikai civilizáció egyensúlyát megtartva, a közszféra és magánszféra együttműködésével biztosítani.

Az elmúlt 16 évben (1990 után) létesült és önkormányzati tulajdonba került közmű és infrastruktúra, valamint közterületi tulajdonú vízgazdálkodási létesítményeinek leltára, tervdokumentuma. Ezek mellett az Önkormányzat az irattárából a Tervező rendelkezésére bocsátotta az érvényes és hatályos Településrendezési, Településszerkezeti tervet, részletes helyszínrajzával. Ezek képezték jelen tervezési munka alapadatait.

A Településrendezési és Településszerkezeti terveket az alátámasztó tervi munkarészekkel, a Pomsár és Társai Építész Iroda Kft. készítette el 2004 évben, a már akkor is partnerségi viszonyban működő önkormányzatok megrendelésére.

A program stratégiai célja alkalmazkodik a kitűzött "A határ menti területek erősebb gazdasági és szociális integrációja" célkitűzéshez, közvetlenül a "Környezet- és természetvédelem, elérhetőség" prioritás - A természeti értékek védelme témaköréhez. Ezen felül közvetetten hozzájárul a "Gazdaság és társadalom" prioritás célkitűzéseinek megvalósulásához is.

A híd és a hozzá vezető út megépítéséhez nélkülözhetetlen a megfelelő infrastruktúrális ellátottság, így a felszíni vízelvezetés megléte.

A projekt Ipolydamásdon, a hátrányos helyzetű szobi kistérségben, a Közép-magyarországi régióban valósul meg.

A célterület fejlesztésének legfontosabb tétje és kihívása, hogy miként lehet a kistérség és a település gazdasági teljesítőképességét a természeti és épített környezet meglévő értékeinek kihasználására alapozva, a természeti környezet és a technikai civilizáció egyensúlyát megtartva, a közszféra és magánszféra együttműködésével biztosítani.

A projekt során végrehajtandó, részletezett tevékenységek eredményeképpen a településen kiépítésre kerül a felszíni vízelvezető csatornahálózat és a vízgyűjtők öblözetek vízlevezető hálózati rendszere, elhelyezésre kerülnek a méretezett átereszek és megvalósul a meglévő árkok profilírozása, tisztítása, valamint a burkolt hegyoldali utak menti folyókák létrehozása. Fontos szempont továbbá a projekt megvalósítása során, hogy a környezetvédelemhez kapcsolódó horizontális elv is érvényesüljön. Így fontos számunkra, hogy a létrehozandó rendszer a környezetvédelmi előírásoknak minden tekintetben megfeleljen, az Ipoly ne szennyeződjön, élővilága ne kerüljön veszélybe, és vízminősége ne sérüljön még csapadékvíz, vagy útmenti balesetek havária eseteiben sem. A várt eredmények megvalósulásának hatására elérjük majd céljainkat: a létrehozott csapadékvíz elvezető rendszer hozzájárul a korábban sajnos megszokott vízkárok megszűnéséhez.

Célunk továbbá a beépített környezet védelme, a kistérség lakosságának komfort-, és biztonságérzet növelése, az urbanizációs tendenciáknak való megfelelés, vagyis egy modern, a XXI. század követelményeinek megfelelő rendszer kiépítése, a közlekedés biztonságának fokozása, hisz a nagy esőzések idején sokszor előfordul, hogy a csapadékvíz az utakon hömpölyög.

Fontos célkitűzésünk továbbá, hogy projektünk a távlati igényeknek is megfeleljen, vagyis a létrehozandó vízelvezető rendszerünk alkalmas legyen a leendő beépítések és a közutak burkoltsági mértékének növekedése nyomán felmerülő további vízelvezetésre vonatkozó igények kielégítésére is.

Helyzetértékelés, kereslet – kínálat elemzése

A kistérség településein, így Ipolydamásdon is évek óta jelentős problémát okoznak a nagy esőzések, valamint a hóolvadás után megjelenő csapadékvíz összegyűjtése és elvezetése.

A probléma ennél fogva nem új keletű, hanem évtizedek óta súlyos terheket és feladatokat ró a kistérség településeinek önkormányzataira: évről-évre jelentős vízkár-események történnek. A lakosok legtöbbször, főként a tavaszi esőzések és hóolvadás idején, beázik és megtelik pincéje, így számos esetben annak fala beomlik. 2004.-ben pl. egy felhőszakadást követően Ipolydamásdon, a Kert utcában megrogyott a löszfal, melynek megerősítését támfal építésével kellett megoldani –több millió Ft.-ért- annak érdekében, hogy a tövében épült lakóépületben ne keletkezzék még nagyobb kár. Sokszor földcsuszamlás keletkezik, a közterületi útburkolat alól a víz kimossa a talajt, ami kátyúsodást okoz és hozzájárul az utak beszakadásához, állagának romlásához. A legtöbbször pedig, a karbantartás hiánya miatt, olyannyira megtelnek a házak előtti árkok, hogy az már az utak járhatóságát veszélyezteti, a közlekedést akadályozza. Általában elmondható, hogy a településen az árkok kapacitása nem megfelelő a

nagy vízmennyiség elvezetésére. Az ilyen típusú károsodástól a csapadékvíz szabályozott elvezetésével óvhatjuk meg épületeinket, útjainkat. A csapadékvíz elvezetése kérdéskörének szempontjából általánosságban a fent felsorolt problémák jellemzik a települést.

Vízgazdálkodási célok és feladatok megfogalmazása

A vizsgált település az Ipoly torkolata mentén fekszik, egyben országhatár és természetes vízgyűjtő határvonalak mentén. A természetes vízgyűjtő lehatárolásán belül, a jelenlegi és a szabályozási terv szerinti megvalósítás idején, belterületen akadálymentesen levezetésre kerülő, lefolyó csapadékvizeknek a természetes befogadóba, az Ipoly vízfolyásba való eljutását, a területen történő átvezetést is biztosítani kell a tervezett új és tervezett azonos vízgazdálkodási célnak megfelelően felújított létesítményeknek.

A megoldatlan területen szükséges a csapadékvizek kármentes elhelyezése, bevezetése a természetes befogadóba. Az önkormányzati törvény ezen cél elérését előírja a jelen tervezéssel érintett önkormányzat számára is.

Meglévő műszaki kiépítettségi állapot: Ipolydamásd település meglévő csapadékvíz elvezetése

A településen áthúzódó 1201 sz. – a Pest Megyei Közútkezelő Kht. kezelésében lévő – út és burkolat vízelvezetése a belterületi szakaszon szikkasztó füvesített földárkokkal történik, az út alatti átvezetésekkel biztosított a nagycsapadékok idején a domboldalról a völgyoldali víz átfolyása, levezetése az Ipoly árvédelmi töltés talpárka irányába. A tárgyi tervezés időszakában végzett mérnöki szemrevételezésünk alapján, elhanyagolt (benőtt, feliszaposodott) állapotot regisztrált tervező a vizsgált helyszíneken.

A település övarkai nem kiépítettek, vagy ha régen meg is voltak, feliszapolódtak belterületi védelmi, belvízvédelmi céloknak nem felel meg, mert rossz állapotúak.

A belterület keresztirányban három száraz árok, valamikori vízfolyás-meder választja részvízgyűjtőkre, melynek vizeit a 1201. sz. út alatt csőátereszek viszik át az Ipolymenti árvédelmi töltés „nagy-árkához”. A 1201. sz. úttól ezek az árkok nem profilírozott kialakítású, ideiglenes földmű létesítmények, vízjogilag nem rendezettek.

A Kert utcában a különböző csapadékos időszakok és a burkolt út vízelvezetésének biztosítására egy-egy 20-50 méteres szakaszon betonfolyókák létesültek, de alulméretezetten. Ezen a dombvidéki lakóövezetben az eróziós károk gyakoriak és az önkormányzati és lakossági erőből épített védművek nem összehangoltak a vízgazdálkodási és csapadékvíz-elvezetési kívánalmakkal. (Nincsenek energiatörők, gyakoriak az útburkolat és kerítéslábazati talajkimosódások.)

A projekt célkitűzései, elvárt eredmények, hatások elemzése

A projekt során végrehajtandó, részletezett tevékenységek eredményeképpen a településen kiépítésre kerül a csatornahálózat és a vízgyűjtők rendszere, elhelyezésre kerülnek az átereszek és megvalósul az árkok tisztítása, valamint a folyókák létrehozása. Fontos szempont továbbá a projekt megvalósítása során, hogy a környezetvédelemhez kapcsolódó horizontális elv is érvényesüljön. Így fontos számunkra, hogy a létrehozandó rendszer a környezetvédelmi előírásoknak minden tekintetben megfeleljen, az Ipoly ne szennyeződjön, élővilága ne kerüljön veszélybe, és vízminősége ne sérüljön. A várt eredmények megvalósulásának hatására elérjük majd céljainkat: a létrehozott csapadékvíz elvezető rendszer hozzájárul a korábban sajnos megszokott vízkárok megszűnéséhez.

Célunk továbbá a beépített környezet védelme, a kistérség lakosságának komfort-, és biztonságérzet növelése, az urbanizációs tendenciáknak való megfelelés, vagyis egy modern, a XXI. század követelményeinek megfelelő rendszer kiépítése, a közlekedés biztonságának fokozása, hisz a nagy esőzések idején sokszor előfordul, hogy a csapadékvíz az utakon hömpölyög.

Fontos célkitűzésünk továbbá, hogy projektünk a távlati igényeknek is megfeleljen, vagyis a létrehozandó vízelvezető rendszerünk alkalmas legyen a leendő beépítések és a közutak burkoltsági mértékének növekedése nyomán felmerülő, további vízelvezetésre vonatkozó igények kielégítésére is.

Projektünk átfogó, az előbbieken túlmutató célja, hogy a szobi kistérségben vonzó gazdasági, társadalmi környezet és kedvezőbb kistérségi arculat alakuljon ki, mely lakói számára élhető környezetet, ugyanakkor fenntartható fejlődést is biztosít.